

TASKFORCE
DELTA TECHNOLOGIE

Aan
Stuurgroep TFDT

Van
Henrike Branderhorst
Arjan Keuzenkamp

Datum
29 november 2016

Notitie

Statusrapportage Taskforce Deltatechnologie per november 2016

Inleiding

Voorliggende statusrapportage geeft terugkoppeling richting de stuurgroep van de werkzaamheden die binnen de TFDT gedurende de afgelopen periode zijn gedaan. De statusrapportage dient als gespreksleidraad tijdens het periodiek stuurgroep-overleg.

De huidige werkzaamheden van de TFDT zijn onder te verdelen in vier categorieën:

- **Werkgroepen**, waarin een specifiek onderwerp wordt opgepakt met als doel een concrete verbetering te implementeren, een concrete verandering tot stand te brengen, of concreet input te leveren bij onderwerpen die aansluiten bij de doelstellingen van de TFDT.
- **Projecten**, waarin gevraagd advies wordt gegeven vanuit de expertise van de markt over bijvoorbeeld marktbenadering, selectie, etc. HWBP projecten worden in principe geselecteerd tijdens het 'Gouden Driehoek'-overleg en zo mogelijk vastgelegd in het jaarplan van de TFDT om een zo breed mogelijk draagvlak te krijgen bij de verschillende partijen.
- **Kennisdeling**, waar verschillende initiatieven zijn gebundeld waarin de TFDT een actieve rol vervult zoals de POVs, en waar zelf initiatieven worden gestart om kennisdeling binnen en buiten de eigen bedrijven en sector te bevorderen.
- **Evaluatie**, onder meer van de uitgebrachte adviezen en andere vormen van input, maar ook bijvoorbeeld van het onderlinge samenwerkingsverband rondom het HWBP.

Per categorie is door de kartrekker per onderwerp een korte terugkoppeling gegeven van de werkzaamheden en bijzonderheden van de afgelopen periode.

In de bijlage is een overzicht opgenomen van de projecten, items voor kennisdeling en speerpunten zoals vastgesteld in het jaarplan 2016. Per item is aangegeven waar het is ondergebracht in het overzicht van de huidige werkzaamheden.

Algemeen

- Als doelstelling op het gebied van **kennis bevorderen en delen** stonden de Marktdag HWBP 2016 en het Deltacongres 2016 specifiek benoemd in het jaarplan 2016. In tegenstelling tot vorig jaar had de TFDT geen eigen stand, maar kreeg de TFDT op het laatste moment de gelegenheid zich mede te presenteren in de stand van de Topsector Water tijdens het Deltacongres. Hier heeft ook de 'formele' lancering van de website plaatsgevonden: www.taskforcedeltatechnologie.nl. Op de markt- en innovatiedag van de waterschappen was de TFDT slechts deelnemer, terwijl de TFDT wel specifiek werd genoemd tijdens de plenaire opening als goed voorbeeld van onderlinge samenwerking tussen de verschillende partijen binnen de Gouden Driehoek.
- Het organiseren van een gezamenlijke **achterbanbijeenkomst** als aangegeven in het jaarplan wordt dit jaar niet meer gedaan.

- Op 1 september is het laatste **Gouden Driehoek-overleg** geweest. Insteek sinds 1 juli is om deze vergaderingen een meer interactief karakter te geven. Actief het gesprek met elkaar aangaan is de kortste weg naar kennisdeling en onderling vertrouwen. Daarnaast wordt vanaf heden bij voorkeur roulerend een vergaderlocatie bij een waterschap gekozen, waarbij een concreet project centraal wordt gesteld. Onderwerpen tijdens het laatste overleg waren onder andere: prioritering, vervroegde verkenningen en evaluatie van het geformaliseerde samenwerkingsverband HWBP. Het laatste Gouden Driehoek-overleg van dit jaar staat gepland op 15 december.

Overzicht huidige werkzaamheden

Tabel 1: Overzicht lopende en geplande werkgroepen

Wergroepen:	Betreft:
OI/WBI	Bijdragen in z.s.m. vaststellen bruikbaar OI/WBI
Versnelling (o.a. bestuurlijk/ambtelijk apparaat)	Evaluatie adviezen i.r.t. versnelling richting concrete acties
Kunstwerken	N.t.b. invulling binnen/buiten samenwerkingsverband
Marktvisie waterschappen	Input
LCC benadering incl. beheer en onderhoud	Onderzoeken beperkende factoren en acties
Juridische aspecten/ vroegtijdige marktbenadering/risico's	Verdieping (on)mogelijkheden aanbestedingsrecht

Tabel 2: Overzicht lopende en geplande projecten

Projecten:	Betreft:
Algemeen	Aanpassing jaarplan i.v.m. prioritering
Tiel - Waardenburg (TiWa)	N.t.b. invulling aan samenwerkingsverband
Marken	Afronding advies
Getijdencentrale Brouwersdam/ Waterkwaliteit Grevelingen	N.t.b. invulling aan samenwerkingsverband
Zwolle systeembenadering Zwarte Water	N.t.b. invulling aan samenwerkingsverband
Noordelijke Lekdijken	N.t.b. invulling aan samenwerkingsverband

Tabel 3: Overzicht lopende en geplande kennisdelingsinitiatieven

Kennisdeling:	Betreft:
Website	Opzetten website TFDT
Inventarisatie projecten HWBP/Deltaprogr.	Overzicht wat speelt / wie werkt waaraan
POV Macrostablieit	Leveren input en kennisdeling
POV Piping	Leveren input en kennisdeling
POV Waddenzeedijken	Leveren input en kennisdeling
POV Voorlanden	Leveren input en kennisdeling
POV Kabels & leidingen	Leveren input en kennisdeling
Floodcontrol – IJkdijk	Delen gedachtegoed binnen watersector

Tabel 4: Overzicht lopende en geplande evaluaties

Evaluatie:	Betreft:
Klanttevredenheidsonderzoek	Uitwerken format t.b.v. evaluatie adviezen TFDT
Evaluatie samenwerkingsverband	Input verzamelen t.b.v. strategie komende 2 jaar
Projecten WPM	Evaluatie en vaststellen mogelijke verdere input
Krachtige IJsseldijken (KIJK, HHSK)	Evaluatie en vaststellen mogelijke verdere input
Afsluitdijk	'Lessons Learned' i.r.t. samenwerkingsverband
Projecten WSRL	Evaluatie recente projecten (o.a. GoWa)
Marktvisie WDOD	Evaluatie en vaststellen mogelijke verdere input
Markermeerdijken	Evaluatie

Stand van zaken huidige werkzaamheden

- **OI/WBI**

TFDT zet zich actief in op de samenwerking rond het OI omdat we geloven dat een betere samenwerking rond kennisvragen en een gezamenlijke sturing vanuit de gouden driehoek, kansen creëert om tot snellere, betere en goedkopere dijken te komen.

De werkgroep OI vanuit TFDT is actief op meerdere fronten.

- In de voorbereidingsgroep WPOI heeft TFDT samen met Deltares, waterschappen en WVL een Visiedocument opgesteld waarin een gezamenlijke ambitie voor het OI is geformuleerd met een aantal dilemma's.
- In het WPOI (werkgroep programmering OI) van 20 november jl. is naar voren gekomen dat HWBP, DGRW, WVL en STOWA positief staan tegenover de stip OI die in het visiedocument is geschetst. Uitwerking om het concreter te maken is gewenst.
- Uit de gesprekken van augustus- november blijkt dat de huidige governance structuur niet aansluit en dat er daardoor nog geen eenduidige eigenaar is van deze Stip OI. Het voordeel is dat de geformuleerde Stip OI nu concrete gespreksstof geeft over hoe daar te komen en wie waarvoor aan de lat staat. DGRW pakt de actie op om op bestuurlijk niveau hierover het gesprek aan te gaan. Vooralsnog zien ze dat als een actie zonder de TFDT en Deltares.
- In december/januari staan en worden gesprekken gepland met DGRW en RWS, HWBP om te bespreken wat de Stip OI is op directieniveau en of dit aansluit op het visiedocument.
- In gesprek met HWBP, WVL, Deltares is TFDT gestart met de uitwerking van concrete spelregels om te komen tot zakelijke afspraken om op die manier een samenwerking tussen meerdere marktpartijen en kennisinstellingen mogelijk te maken.

- **Versnelling (o.a. bestuurlijk/ambtelijk apparaat)**

Er is gestart met een analyse van alle tot nu toe afgeronde adviezen van de TFDT, welke onderdelen zijn overgenomen en welke niet. En wat hier de achterliggende reden voor is. Op deze manier krijgen we overzicht en inzicht in eventuele belemmerende factoren en patronen bij opdrachtgevers waar we gericht aan kunnen werken.

- **Kunstwerken**

Op 4 augustus is een inhoudelijke reactie verstuurd op het concept Leidraad Kunstwerken aan het Hoogheemraadschap Noorderkwartier. Een bundeling van commentaar vanuit de Taskforce Deltatechnologie en RHDHV (zij hebben separaat de vraag gekregen vanuit HHNK).

Met Robin Witkamp loopt nu de actie te komen tot een werkoverleg om dit commentaar af te stemmen. Doel is dit in december 2016 af te ronden, zodat HHNK de Leidraad in Q1-2017 kan afronden.

- **Marktvisie waterschappen**

Op 17 november 2016 is tijdens de Markt en Innovatiedag van de waterschappen het gezamenlijke marktvisiedocument 'De waterschapsmarkt van de toekomst, bouwstenen voor vernieuwing' gepresenteerd. De werkgroep die een bijdrage heeft geleverd houdt daarmee op. De naleving van de marktvisie blijft wel gevolgd worden.

- **LCC benadering incl. beheer en onderhoud**

De werkgroep LCC benadering is nog niet opgestart. De kartrekker Martien Berk zal op korte termijn de werkgroep opstarten. Doel van de werkgroep is de knelpunten, die de waterschappen ervaren vanuit de methodiek van Life Cycle Costing (LCC) in relatie tot beheer en onderhoud, uit te werken. LCC is de methodiek om te komen tot oplossingen met de laagste totale kosten voor de primaire waterkering, gerekend over de gehele (geplande) levensduur.

- **Juridische aspecten/ vroegtijdige marktbenadering/risico's**

De potentiële POV-contracten gaat niet door. De behoefte om projectoverstijgend met elkaar de discussie aan te gaan en tot praktische verbeteringen of aanpakken te komen rondom contractuele zaken is er echter nadrukkelijk. Vanuit de bedrijven en waterschappen hebben reeds meerdere mensen aangegeven hieraan mee te willen werken. Gedacht wordt aan selectie bij vroegtijdige marktbenadering, risicoverdeling, raamcontracten etc. Omdat vanuit de kerngroep contractmanagers van de waterschappen een vergelijkbaar initiatief zal gaan lopen (wellicht nog zonder de breedte van de driehoek) wordt dit momenteel afgestemd, waarna een start wordt gemaakt.

- **Tiel - Waardenburg (TiWa)**

De aanbesteding Tiel Waardenburg – Varik Heesselt loopt op dit moment. Zodra de definitieve gunning is afgerond, zal de evaluatie van het aanbestedingstraject worden opgestart.

- **Marken**

In het eerste advies van TFDT van 31 maart jl. is met name aandacht besteed aan de maakbaarheid van de gedachte oplossingen en hebben wij ons gericht op een marktbenadering op doelniveau. Naar aanleiding van dit advies heeft RWS de TFDT gevraagd een vervolgadvisie te geven over de gewenste marktbenadering. De belangrijkste punten van dit tweede advies zijn:

- Stuur aan op een korte en effectieve aanbestedingsperiode waardoor besparing van maatschappelijke kosten mogelijk is.
- Selecteer een marktpartij vroegtijdig tijdens de planprocedure, waardoor ontwerp en uitvoering in één hand zijn. De marktpartij kan op die manier ook bijdragen aan het Projectplan Waterwet. Dit geeft duidelijkheid aan de belanghebbenden en de omgeving waardoor minder zienswijzen te verwachten zijn en sneller draagvlak bij bevoegde gezagen kan worden bereikt. Neem hierin ook de NB wet ontheffingsaanvraag op maat mee.
- Door deze vervlechting kan de marktpartij de benodigde vergunningen al vroegtijdig aanvragen wat de start van de realisatie kan versnellen. Een optimale vervlechting kan voor dit project een tijdswinst geven van ca. 18 maanden.

Ter ondersteuning van het advies zijn door TFDT goede voorbeelden in beeld gebracht van een vroegtijdige marktbenadering met een korte en snelle procedure met beperking van transactiekosten waarbij innovatie mogelijk is. RWS heeft inmiddels gereageerd op het advies en aangegeven wat wel en wat niet overgenomen is inclusief de argumenten. Dit zullen we meenemen in de evaluatie van onze adviezen (zie ook **klanttevredenheidsonderzoek**).

- **Getijdencentrale Brouwersdam/ Waterkwaliteit Grevelingen**

Tijdens het Deltacongres is de vraag vanuit het projectteam gekomen om af te stemmen tussen de TFDT en de marktpartijen die betrokken zijn geweest in de pre-competitieve dialoog en een beoordeling te geven van de bouw tijden die RWS voor de verschillende varianten heeft aangehouden. We zullen reactie geven op de vraag die op zich los staat van het Kamerdebat over het onderwerp op 14 november, al is de oplossing op basis van dat debat verder dan ooit.

- **Zwolle systeembenadering Zwarte Water**

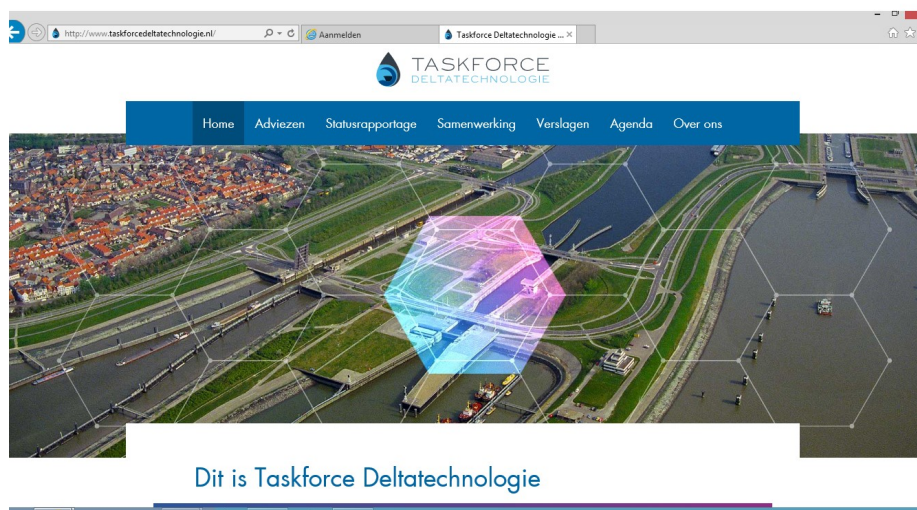
In Q2-2016 heeft Waterschap DO Delta de TFDT benaderd om mee te denken over de systeembenadering en oplossingsrichtingen voor hoogwaterveiligheid Zwolle. Na een brainstormsessie over de aanpak van het adviestraject is er geen voortgang te melden. Op dit moment is er bestuurlijk overleg en wacht WDOD met volgend overleg met TFDT.

- **Noordelijke Lekdijken**

HDSR heeft recent de POV Centraal Holland afgerond en is gestart met de voorbereiding van de versterking van de Noordelijke Lekdijken. Een eerste verkennend gesprek tussen HDSR en de TFDT is gevoerd. De Contractmanager van HDSR neemt deel aan de Gouden Driehoek. De TFDT bespreekt met het waterschap wanneer een volgende stap aan de orde is.

- **Website TFDT**

De website is op 3 november jl. in werking gekomen.

De inhoud en foto's kunnen nog worden verbeterd, maar deze kunnen flexibel worden aangepast. Dit maakt de aanpassingen van de inhoud mogelijk. Er is een centraal emailadres in gebruik genomen. En, er is een Twitter account voor TFDT gereserveerd. Deze zal komend kwartaal in gebruik genomen worden.

- **Inventarisatie projecten HWBP/Deltaprogramma**

Het doel van TFDT is zich te blijven richten op toekomstige projecten. Om een beter beeld van de opgave te krijgen, is gestart met het maken van een marktoutlook, waarin de betrokkenen zichtbaar worden gemaakt. Hierin worden projecten bewaakt vanaf voorverkenning t/m tender. In december 2016 stellen we als TFDT de lay-out vast, in Q1-2017 wordt de lijst "gevuld". Bewaking van dit "levend document" vindt plaats in het basisteam TFDT.

- **POV Macrostabieliteit**

Onlangs heeft er een bijeenkomst van de clustervoorzitters van de POV plaatsgevonden (27 oktober jl.). Daar is uitgewisseld wat er leeft per cluster en er zijn eerste issues gedefinieerd die in afstemming tussen de clusters opgepakt moeten/kunnen worden. Bij deze POV zijn alle partijen van de driehoek aangesloten die mede het proces kunnen bewaken. 11 november is er een overleg voor de damwandprof geweest. Bij POV Macrostabieliteit blijft een gezonde verdeling van de deelnemers in de driehoek met invloed op de keuzes in de onderzoeken steeds het aandachtspunt.

- **POV Piping**

De grootste uitdaging die de TFDT zag in het advies van 24 november 2013 is om de POV Piping zodanig in te richten dat dit snel leidt tot nieuwe bewezen technieken. De TFDT gaf daarbij de ambitie aan om niet in 4 jaar, maar al binnen 1 jaar te komen tot de toepassing van nieuwe kennis en innovatie in de uitvoeringsprojecten. Een positieve ontwikkeling is dat de handschoen is opgepakt voor het Dijkgedeelte Hagestein-Opheusden (HOP) (WSRL) twee pilots zijn gestart voor het aanbrengen van zanddicht geotextiel hierbij zijn twee verschillende technieken toegepast en getoetst op maakbaarheid.

Sinds 2014 is door de POV Piping marktbreed geïnventariseerd welke innovaties voorhanden zijn om het gevaar van piping tegen te gaan. Er zijn maar liefst 62 innovatiemogelijkheden ingebracht. Van deze 62 innovaties zijn er 14 geselecteerd. Deze innovaties zijn beoordeeld en voldoende interessant om een actief vervolg te krijgen.

Het zijn innovaties welke op verschillende raakvlakken een bijdrage kunnen leveren voor het oplossen van het probleem piping.

Onafhankelijk van verdere beoordeling van andere innovaties is het zaak dat de twee methoden welke getoetst zijn in de pilots, snel beschikbaar komen voor het oplossen van het probleem piping van de te verbeteren dijktracés.

De twee beproefde werkwijzen om het probleem piping op te lossen, staan nu voor een drempel van acceptatie als middel in het Ontwerpinstrumentarium (OI). Naast de reeds beschikbare theoretische onderbouwing lijkt het niet te ontbreken aan technische consensus, maar aan de moed een innovatie het predicaat van technische betrouwbaarheid te geven. Er wordt momenteel gewerkt aan een leidraad met toets en ontwerp richtlijnen, dit is een belangrijke stap.

De TFDT gaf eerder al aan dat in het uitvoerend projectteam een topexpertise vertegenwoordigd zou moeten zijn met zeer korte lijnen naar Deltares/ENW. Waterbouwend Nederland geeft graag het vertrouwen aan zulke topexperts. Er zou dus een zeker 'gezag' moeten worden benoemd dat het voortouw in uitspraken rond dijkinnovaties mag nemen. In navolging van arbitrages kan een college worden benoemd, wiens uitspraken bindend zijn.

- **POV Waddenzeedijken**

De TFDT heeft in november 2013 advies uitgebracht aan het kernteam POV Waddenzee van het hoogwaterbeschermingsprogramma.

Het doel van de POV Waddenzee is om projectoverstijgend onderzoek uit te voeren naar oplossingsrichtingen die leiden tot een sneller, beter en goedkoper uitvoeren van de dijkversterkingen binnen dijkkring 6 en binnen vergelijkbare dijktrajecten elders in Nederland.

De drie waterschappen Fryslan, Noorderzijlvest en Hunze Aa's werken samen in een projectorganisatie.

Het is positief dat er door het Kernteam van de POV is gekozen voor een systeembenadering en dat de krachten zijn gebundeld.

Het proces is opgedeeld in 2 fasen:

Fase 1: Oplossingsrichtingen inventariseren 2014 -2015 (afgerond)

Fase 2: Toetsen van de oplossingsrichtingen

De kansrijke oplossingsrichtingen zijn ingedeeld in drie sporen:

1. Productinnovaties
2. Hydraulische randvoorwaarden
3. Innovaties: uitwerken innovatieve dijkconcepten

In het voorjaar van 2016 is de beschikking gekregen voor het plan van aanpak fase 2 van het project. Daaruit zijn 12 pilots naar voren gekomen die de komende jaren worden uitgevoerd. De pilots kunnen ook voor de rest van Nederland voor de komende jaren informatie geven over diverse mogelijkheden voor dijkverbetering. Zoals de Brede Groene Dijk, Rijke Dijk, of Dubbele Dijk, onderzoeken naar steen en grasbekledingen. Dit is verwoord in het Plan van Aanpak POV-Waddenzeedijken, fase 2. Er is meer informatie te vinden op de www.pov-waddenzeedijken.nl

- **POV Voorlanden**

TFDT is nog niet betrokken bij deze POV.

- **POV Kabels & leidingen**

Deze POV is nog niet gestart

- **Floodcontrol – IJkdijk**

De Stichting Floodcontrol IJkdijk heeft de afgelopen jaren uitgebreid onderzoek verricht naar de ontwikkeling en toepassing van in de praktijk toepasbare innovaties op het gebied van waterveiligheid, waaronder monitoring- en informatiesystemen, werkwijzen, data interpretatie, etc. Gevalideerde kennis en technologieën kunnen nu in de praktijk worden toegepast.

Het bestuur van de Stichting heeft in het najaar van 2016 besloten om haar activiteiten af te gaan bouwen. Dit betekent dat er geen nieuwe activiteiten meer worden opgestart en dat lopende activiteiten worden afgebouwd. Op het symposium 'De dijk neemt het woord' zijn 10 jaar ervaring met waterveiligheid en monitoring met een vak experts gedeeld. In deze laatste bijeenkomst van de Stichting is met name gewezen op het beheren en delen van de opgedane kennis voor de toekomst.

Via directielid Marco Veendorp, tevens lid van de groep van experts van de TFDT, is de vraag gesteld of wij als TFDT zorg willen dragen dat de deelnemers uit de Gouden Driehoek actief met het gedachtegoed de komende jaren aan de slag gaan.

Het vele onderzoek, en de gevalideerde technieken, ontwikkeld door MKB en grootbedrijf, samen met beheerders en kennisinstututen, zijn klaar voor toepassing in de projecten van het HWBP.

Omdat er in deze stichting veel fundamenteel onderzoek is gedaan naar het moment van de start en het vervolg van deze diverse faalmechanismen in de dijken, met o.a. als doel om daaruit rekenregels te controleren en aan te passen, zijn belangwekkende zaken gevonden om in ons dijkveiligheidsprogramma de start van faalmechanisme te kunnen gaan voorkomen.

Hiermee verwachten wij dat de door de stichting ontwikkelde expertise een significante bijdrage kan leveren aan de doelstellingen van het HWBP. Het op een slimme manier meten van het gedrag van de dijk, waarmee minder onzekerheden zullen optreden. Wij onderschrijven dan ook het belang om de uitkomsten van de vele onderzoeken te borgen en maximaal ter beschikking te stellen als juist ook te verspreiden aan de deelnemers van de Gouden Driehoek.

Hoe we dat gaan doen, zijn we op dit moment nog aan het onderzoeken, maar via een link aan onze eigen website <http://www.taskforcedeltatechnologie.nl/> lijkt onze eerste gedacht.

Met de verschijning van de volgende Status Rapportage gaan wij ervan uit hiervoor de juiste oplossing te kunnen aandragen.

Enkele directe links, die wij u niet willen onthouden volgen hierna;

- <http://www.floodcontrolijkdijk.nl/nl/ijkdijk>
- <http://www.floodcontrolijkdijk.nl/nl/ijkdijk/bestuur-en-directie>
- <http://www.floodcontrolijkdijk.nl/nl/experimenten/zettingsvloeiing>
- <http://www.dijkmonitoring.nl/>
- <http://www.dijkmonitoring.nl/technieken/>
- <http://www.dijkmonitoring.nl/projecten/>

- **Klanttevredenheidsonderzoek**
 In het kader van zelfreflectie zal er in de komende periode een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd worden. Hierbij zullen partijen, waarvoor recentelijk een advies is uitgebracht, benaderd worden om middels een vragenlijst de input vanuit de TFDT te evalueren. Op basis van de ontvangen antwoorden zal er geëvalueerd worden hoe we onze meerwaarde (middels adviezen) verder kunnen vergroten.
- **Evaluatie samenwerkingsverband**
 De evaluatie van het samenwerkingsverband heeft grote raakvlakken met de werkgroep versnelling. Het voorstel is om beide werkgroepen samen te voegen.
- **Projecten WPM**
 Het IB-consortium van Arcadis en WIBO, voor de verkenning voor WPM genoemd IBM, zijn volop bezig de werkzaamheden voor deze verkenning uit te voeren. Naast de HWBP-projecten zijn de zogenaamde Prio-projecten aanbesteed voor design en realisatie.
- **Krachtige IJsseldijken (KIJK, HHSK)**
 De aanbestedingsprocedure van de ingenieursdiensten voor de verkenningsfase van KIJK is inmiddels afgerond en de opdracht is gegund. De TFDT heeft een review gedaan over de mogelijke innovaties. Dit is nodig om tot een goed inhoudelijk plan van aanpak te komen voor het toepassen van innovaties. De TFDT zal de komende periode met het waterschap verder in gesprek gaan en leerervaringen, opgedaan bij andere complexe projecten, inbrengen. De bedoeling is om in samspraak tot de gewenste aanpak voor het vervolg na de verkenning te komen. In het vervolgtraject moet het mogelijk zijn dat marktpartijen vroegtijdig tijdens de planprocedure geselecteerd worden, waardoor ontwerp en uitvoering in één hand zijn.
- **Afsluitdijk**
 RWS bereidt de aanbesteding voor die eind november start. Na de aanbesteding plannen we een evaluatiegesprek met de projectmanager.
- **Projecten WSRL**
 Zowel GOWA als TIWA bevinden zich in de aanbestedingsfase. Beide projecten hebben een bijzonder karakter met betrekking tot de wijze van aanbesteden. TIWA -VAHE is in samenwerking tussen Waterschap Rivierenland en de provincie Gelderland aanbesteed en kent een integrale beschouwing van de mogelijke aanleg van een hoogwatergeul Varik Heesselt in relatie tot de dijkversterking Tiel Waardenburg.
 GOWA is een bijzondere aanbesteding omdat zowel de planstudie als de realisatie in één combinatie wordt uitgevraagd. De contractvorm is een alliantie.
 De evaluatie van de aanbesteding zal plaatsvinden nadat beide projecten zijn gegund.
- **Marktvisie WDOD**
 Februari/maart zijn verschillende gesprekken bij het waterschap geweest en in input geleverd ten behoeve van het opstellen van het marktvisiedocument van WDOD. Niet alleen de verschuiving in prioritering, maar ook in personele bezetting hebben ertoe geleid dat het oorspronkelijk ambitieuze document in de koelkast lijkt te zijn gezet.
- **Markermeerdijken**
 Alliantie versterking Markermeerdijken is een nieuwe vorm van samenwerking in de waterwereld. Meer informatie is te vinden op www.markermeerdijken.nl

BIJLAGE:

Onderwerpen als opgenomen in jaarplan 2016

Tabel 5: Projecten als opgenomen in jaarplan

Projecten:	Huidige status:
RWS: Marktbenadering Afsluitdijk	Opgenomen als evaluatieproject
RWS: Waterkwaliteit Grevelingen/Getijdencentrale Brouwersdam	Opgenomen in werkgroep
WSRL: Gorinchem-Waardenburg	Opgenomen als evaluatieproject
WSRL: Tiel-Waardenburg	Opgenomen als project
WSDOD: Zwolle en Mastenbroek – Zwarte Water	Opgenomen als project
WPM: verschillende projecten	Opgenomen als evaluatieproject
HHSK: Krachtige IJsseldijk: Marktbenadering	Opgenomen als evaluatieproject
HDSR: Dijkversterking Centraal Holland	POV afgerond

Tabel 6: Kennisdeling als opgenomen in jaarplan

Kennisdeling:	Huidige status:
Evaluatie advies Pilot keileem Eemshaven Delfzijl	Evaluatie afgerond december 2015
Evaluatie advies POV Macrostabieliteit en Piping	Opgenomen bij kennisdeling
Evaluatie advies procesversnelling HWBP en voortgang	Opgenomen in werkgroep
Evaluatie contract WSRL, WSGS & HHSK	Opgenomen in huidige werkgroepen
WBI en OI ontwikkeling	Opgenomen in werkgroep
Project Doen	Geen verdere betrokkenheid
Holwerd aan Zee	Nog geen betrokkenheid
Leidraad kunstwerken HWBP	Opgenomen in werkgroep
Multewaterwerken	Advisering afgerond juni 2016

Tabel 7: Speerpunten als opgenomen in jaarplan

Speerpunten:	Huidige status:
POV Macrostabieliteit	Opgenomen bij kennisdeling
WBI en OI ontwikkeling	Opgenomen in werkgroep
Leidraad kunstwerken HWBP	Opgenomen in werkgroep
POV Waddenzeedijken	Opgenomen bij kennisdeling